

ASDG-advies betreffende de beleidsnota “Koers toekomst Gebiedsondersteuningsnetwerken

Groningen, 24 maart 2025

Advies van de ASDG betreffende de beleidsnota "Koers toekomst Gebiedsondersteuningsnetwerken: Begeleiding, dagbesteding en kortdurend verblijf vanuit de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) vanaf 2027"

De ASDG waardeert het dat zij door de gemeente actief betrokken is bij het proces rondom de totstandkoming van de beleidsnota *Koers toekomst Gebiedsondersteuningsnetwerken: Begeleiding, dagbesteding en kortdurend verblijf vanuit de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) vanaf 2027*.

De ASDG heeft daarnaast nog enkele aandachtspunten en vragen met betrekking tot de voorliggende beleidsnota.

Passende zorg

Naar aanleiding van de evaluatienota *Terugblik 2019 – 2023 Gebiedsondersteuningsnetwerken* heeft de ASDG aangegeven dat er ondersteuning moet zijn voor de groeiende groep zelfstandig wonende ouderen. Na het lezen van dit beleidsdocument wil de ASDG dit nogmaals benadrukken.

Op pagina 5 van het document wordt vermeld dat veel inwoners die gebruikmaken van dagbesteding en begeleiding behoren tot de leeftijdsgroep van 50-64 jaar. De bijbehorende tabel laat echter zien dat het aantal ouderen van 65 jaar en ouder minstens zo groot is als deze groep. Toch maken zij aanzienlijk minder gebruik van deze voorzieningen.

Dit roept de vraag op of de ontwikkeling van collectieve voorzieningen, zoals groepsgewijze dagbesteding, in de eerste GON-periode achterbleef bij de verwachtingen. Speelt dit ook een rol bij het beperkte aanbod van kortdurende opname en respijtzorg? Mogelijk sluit de huidige dagbesteding niet voldoende aan bij de interesses en behoeften van ouderen, waardoor zij minder geneigd zijn gebruik te maken van groepsgerichte ondersteuning. Daarnaast valt op dat mensen die samenwonen met een partner met dementie slechts in beperkte mate individuele begeleiding ontvangen.

Een andere factor kan zijn dat ouderen moeite hebben om de juiste zorg te vinden, doordat zij te maken hebben met een veelheid aan instanties. Dit gebrek aan overzicht kan drempels opwerpen bij het aanvragen van ondersteuning.

Daarnaast is de veronderstelling op pagina 5, dat thuiswonende ouderen eenvoudig een beroep kunnen doen op intensieve zorg via de Wet Langdurige Zorg (WLZ), naar ons inziens onjuist. De meeste ouderen voldoen niet aan de strenge criteria voor een WLZ-indicatie, terwijl de behoefte aan ondersteuning vaak wel aanwezig is.

Om te voorkomen dat deze groep tussen wal en schip valt, is het essentieel dat de gemeente inzet op een beter toegankelijk zorgaanbod, afgestemd op de werkelijke behoeften van ouderen. Dit betekent niet alleen investeren in passende dagbesteding en begeleiding, maar ook in duidelijke en laagdrempelige informatievoorziening, zodat ouderen eenvoudig de weg naar ondersteuning weten te vinden.

Het is duidelijk dat ouderen naast traditionele activiteiten in buurthuizen ook behoefte hebben aan een meer gevarieerd en laagdrempelig aanbod van dagactiviteiten op andere locaties. Activiteiten die zij zelf ontwikkelen. Wij hebben begrepen dat de gemeente Groningen, in tegenstelling tot andere gemeenten, deze preventieve voorzieningen niet heeft afgebouwd. Dat is een positieve ontwikkeling. De gemeente zou hier geld voor vrij moeten maken, aangezien dit ouderen uit de zorg houdt en zo Wmo-gelden kan besparen. Daarnaast is ondersteuning noodzakelijk bij het continueren van deze activiteiten, vooral wanneer deze dreigen te stagneren door ziekte of overlijden van de initiatiefnemers.

Ook is het belangrijk dat er vervoer beschikbaar is voor ouderen die moeilijk ter plaatse kunnen komen. Bovendien moet er aandacht zijn voor de toegankelijkheid van de ruimtes waar de activiteiten plaatsvinden.

De start van geclusterd wonen voor ouderen is een goed initiatief. Wel is het belangrijk dat er niet te klein gebouwd wordt uit kostenoverwegingen. Ouderen willen voldoende ruimte om comfortabel te kunnen wonen. Een gevarieerd woningaanbod is essentieel en ouderen moeten vanaf het begin bij het ontwerp worden betrokken.

Maatwerkvoorziening of aanvullende ondersteuning

Tot nu toe gebruikte de gemeente Groningen de termen *algemene voorziening* en *maatwerkvoorziening* voor ondersteuning waarvoor respectievelijk geen of juist wel een beschikking nodig is. In de nota wordt voorgesteld deze termen te vervangen door *basisondersteuning* en *aanvullende ondersteuning*.

De ASDG heeft grote twijfels bij het loslaten van de maatwerkvoorziening voor deze doelgroep. Het betreft hier zeer kwetsbare mensen die niet geholpen zijn met een algemene voorziening of een juridisch ongedefinieerde aanvullende ondersteuning.

Gebruikers van begeleiding hebben vaak een beperkt tot zeer beperkt inzicht in hun ondersteuningsbehoefte (pag. 12).

Het is voor deze doelgroep van groot belang dat de maatwerkvoorziening, met de daaraan verbonden door de gemeente afgegeven beschikking, gehandhaafd blijft. Uit onze praktijkervaring met de Wmo blijkt dat alleen het hanteren van een zorgplan geen garantie biedt voor continuïteit. Bij herindicatie of herbeoordeling is het zorgplan vaak onvindbaar of wordt het niet gebruikt.

Een beschikking biedt deze doelgroep de juridische garantie van de gemeente en het veilige gevoel dat de eindverantwoordelijkheid voor de geleverde zorg is geborgd. Met aanvullende ondersteuning staat de gemeente op afstand en is men afhankelijk van de samenwerking tussen WIJ en de zorgaanbieder. Dit kan ertoe leiden dat de eindverantwoordelijkheid voor de levering van zorg uit het zicht van de gemeente raakt.

Inzet van beroepskrachten bij begeleiding

De ASDG vindt het van belang dat de gemeente, of namens haar WIJ, de eindverantwoordelijkheid blijft houden bij de herindicatie over de te leveren begeleiding en de inzet van beroepskrachten.

Het is algemeen bekend dat wanneer de zorgverlener zelf de omvang van de te leveren zorg mag bepalen, eigen belangen een rol kunnen spelen bij de verdeling van zorg. Dit moet worden voorkomen door duidelijke richtlijnen en gemeentelijke controle.

Nog voorliggende vraag

De ASDG zou het waarderen om betrokken te worden bij de opstelling van het programma van eisen voor de aanbesteding van *Begeleiding, dagbesteding en kortdurend verblijf vanuit de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) vanaf 2027*.